

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.49.276020>

УДК 342.9

М. А. Баламуш, канд. юрид. наук, доцент
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: balamush@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6764-2591

М. І. Лазарева, ст. викладач, адвокат
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: Lazarieva.mariana@onu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-8826-477X

УПОВНОВАЖЕНИЙ У СПРАВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК СУБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

У статті визначено і обґрунтовано правовий статус Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини за критеріями та класифікаціями, що представлені в наукових джерелах. Встановлено, що система державних посад, діяльність яких спрямована на забезпечення та реалізацію в Україні прав і свобод людини та громадянина, не отримала ще цілісного і комплексного дослідження. Більшість інститутів у цій сфері працюють розрізнено і неконсолідовано. Аналіз положень чинного законодавства про публічну службу та наукових джерел, які присвячені видам публічної служби і статусу публічних службовців в системі органів виконавчої влади, дав можливість зробити висновок, що посада Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини відноситься до політичних посад в системі органів виконавчої влади. Обумовлено це наступними чинниками: 1) правовий статус Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини не відповідає ознакам та вимогам, що притаманні і висуваються до державних службовців, осіб патронатної служби та професійної служби; 2) законодавець неодноразово прирівнював статус Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини із статусом заступника Міністра юстиції України, який визнається Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» політичним службовцем в системі органів виконавчої влади.

Ключові слова: Уповноважений у справах Європейського суду з прав людини, публічна служба, політична служба, служба в органах виконавчої влади на політичних посадах, адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної служби, службове право.

Постановка проблеми. Бурхливий розвиток національного законодавства у сфері публічної служби демонструє, з одного боку, євроінтеграційні прагнення нашої держави створити ефективну систему управлінців, що вирішують пробле-

ми як на загальнодержавному, так і муніципальному рівнях, з іншого, бажання закріпити всі європейські новації в національне законодавство і публічну службу України без будь-якого наукового (системного) обґрунтування їх місця і ролі в уже існуючій національній системі публічної влади. Наведемо декілька прикладів, які пояснюють наше критичне зауваження. Так, 31 травня 2006 року Кабінет Міністрів України, виконуючи вимоги Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» [1], затвердив Положення «Про урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини» [2]. Цим положенням була створена посада Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини, яка прирівнювалась до посади заступника міністра [3]. Пізніше, була змінена назва цієї посади на «Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини» [4] та правовий статус, який спочатку у стверджувальній формі називався «заступник Міністра юстиції України» [4], потім був прирівняний до посади «урядового уповноваженого» [5]. При цьому, статус урядового уповноваженого не конкретизується у Законах України «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади» та Положенні Кабінету Міністрів України «Про Міністерство юстиції України».

Подібна ситуація склалась і з іншими урядовими уповноваженими. Зокрема, Урядовий уповноважений з питань гендерної політики в Постанові Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 р. № 390 [6] та Урядовий уповноважений з прав осіб з інвалідністю в Постанові Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2017 р. № 125 [7] визначаються як «посадові особи, яких Кабінет Міністрів України уповноважив виконувати певну (покладену на них) функцію». Законодавець весь час прикривається такими нечіткими формулюваннями як «прирівнюється до посади», замість того, щоб чітко визначити місце і статус посадової особи в загальній системі посад органів виконавчої влади. Пояснюється це тим, що за тридцять з лишнім років розвитку службового права в ньому так і не з'явилась класифікація посад і публічних службовців, яка б пояснювала всю існуючу сьогодні різноманітність посадовців в системі органів виконавчої влади. Іноді на інтуїтивному рівні здогадуєшся, що така посада відноситься до адміністративних посад органів виконавчої влади, така – до політичних, а така – взагалі відноситься до посад патронатної служби. Втім, законодавство України про публічну службу часто не конкретизує правовий статус посадової особи, особливо коли вона випадає із загальноновизнаних класифікацій публічних службовців.

У зв'язку з тим, що публічні службовці за своїм правовим статусом не однорідні (наприклад, є публічні службовці, що проходять службу в органах місцевого самоврядування, публічні службовці, які займають адміністративні та політичні посади, тощо), виникає проблема ідентифікації як Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (далі – Уповноваженого у справах ЄСПЛ), так і всіх інших урядових уповноважених в загальній системі публічних службовців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості функціонування осіб, які займають посаду Уповноваженого у справах ЄСПЛ фрагментарно висвітлюються в роботах таких вчених, як І. Л. Зелінський, О. О. Майданник,

О. В. Марценяк, В. М. Михальчук, В. С. Ніколайчук, Н. І. Стахова, Ю. М. Тодика та ін.

Втім, вище зазначені вчені більше уваги приділяють ролі інституту омбудсмена в існуючій національній системі розподілу державної влади ніж ролі окремого посадовця в системі органів виконавчої влади, що наділений повноваженнями представництва України в ЄСПЛ. Це свідчить про те, що система державних посад, діяльність яких спрямована на забезпечення та реалізацію в Україні прав і свобод людини та громадянина, не отримала ще цілісного і комплексного дослідження. Більшість інститутів у цій сфері працюють розрізнено і неконсолідовано.

Мета статті. Метою даної публікації є визначення і обґрунтування правового статусу Уповноваженого у справах ЄСПЛ за критеріями та класифікаціями, що представлені в національних наукових джерелах.

Виклад основного матеріалу. Національне законодавство закріплює багато правових статусів публічних службовців, зокрема, статус: державних службовців регламентується положеннями Закону України «Про державну службу» [8]; муніципальних службовців закріплюється нормами Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [9]; осіб, які проходять прокурорську службу передбачається положеннями Закону України «Про прокуратуру» [10]; суддів закріплюється нормами Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [11]; осіб, які проходять політичну службу, фрагментарно регламентується Законами України «Про Кабінет Міністрів України» [12], «Про центральні органи виконавчої влади» [13] та в положеннях КАС України [14], тощо. Перелік видів публічних службовців, публічної служби та нормативно-правових актів, які закріплюють особливості проходження такої служби, можна ще багато перелічувати. Втім, стає очевидним, що цілісної державної політики щодо систематизації видів публічної служби немає. Різноманітні нормативно-правові акти, які не завжди узгоджені між собою, закріплюють правові статуси окремих видів (навіть, підвидів) публічних службовців.

Наполягаємо на законодавчій (підкреслюємо, що не на науковій) класифікації публічної служби і публічних службовців. Тоді поява будь-якої нової посади в системі органів виконавчої влади не буде викликати стільки запитань, як це відбувається сьогодні. Одразу буде зрозуміло, чому і за якими критеріями ми відносимо того чи іншого посадовця, наприклад, до осіб політичної служби. Для прикладу, автори монографії «Дослідження механізму реалізації прав і свобод людини та громадянина» (2023 р.) пропонують критерії, за якими така класифікація повинна здійснюватись [15]. Вчені наполягають на тому, що загальна класифікація публічної служби та публічних службовців обов'язково повинна закріплюватись в національному законодавстві з дотриманням наступних вимог.

1. *Наявність єдиного науково обґрунтованого критерію класифікації* [15, с. 50]. Більшість науковців, які працюють у сфері публічної служби підкреслюють, що в наукових джерелах представлено достатньо цікавих класифікацій публічної служби і публічних службовців, в яких використовуються різноманітні критерії. Втім, всі ці класифікації є результатом наукового абстрагування, а, відповідно, є суб'єктивними, дискусійними, суперечливими та неповними. Обумовлені такі розбіжності в сприйнятті видів публічної служби

через те, що законодавство розвивається у цій сфері хаотично (без концептуального розуміння всіх процесів, що відбуваються). Законодавець реагує на будь-які відмінності в проходженні публічної служби, намагаючись їх регламентувати окремим нормативно-правовим актом. В цілому ж, службове право України не закріплює цілісної (узгодженої) системи публічних службовців та видів публічної служби. Відсутність загальних критеріїв класифікації публічних службовців та видів публічної служби, які закріплені в національному законодавстві, підштовхує науковців пропонувати свої критерії, які, через хаотичність розвитку в Україні службового права, скоріш за все спрямовані на виправдання вивертів законодавця ніж на наукове обґрунтування особливостей правового явища.

2. *Класифікація повинна об'єднувати однорідні правові явища* [15, с. 50]. В жодній із запропонованих в наукових джерелах класифікаціях публічних службовців не згадується посада Уповноваженого у справах ЄСПЛ, адже наявні в чинному законодавстві критерії диференціації публічної служби на види не дають однозначної відповіді щодо її місця в системі посад органів виконавчої влади. Дивує і позиція законодавця, який (як вже підкреслювалось вище) весь час намагається використовувати формулювання, які не тільки не уточнюють правовий статус Уповноваженого у справах ЄСПЛ, а ще більше заплутують у розумінні ролі та місця цієї посади в загальній системі посад органів виконавчої влади. По-перше, в національному законодавстві необхідно чітко закріпити такий вид посад як «урядовий уповноважений» та прописати об'єм прав і обов'язків, що закріплюються за цією посадою. По-друге, не потрібно весь час статус Уповноваженого у справах ЄСПЛ прирівнювати або до заступника міністра, або до урядового уповноваженого. Що заважає законодавцю чітко прописати наступне положення?

«Уповноважений у справах Європейського суду з прав людини є особою, яка займає політичну посаду в Міністерстві юстиції, на яку покладено повноваження з представництва України в Європейському суді з прав людини під час розгляду та вирішення справ про порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, з координації виконання рішень Європейського суду з прав людини та з інформування Комітету міністрів Ради Європи про хід його виконання».

3. *Запропоновані в національному законодавстві класифікації повинні мати теоретичне і практичне значення.* Сьогодні виникла ситуація, коли наукові класифікації не можуть пояснити розмаїття публічних служб та публічних службовців в органах публічної влади, а законодавство України уникає закріплення загальної класифікації публічної служби, публічних службовців та посад публічної служби. Для того, щоб визначитись з правовою природою посади Уповноваженого у справах ЄСПЛ, доводиться користуватись не нормами чинного законодавства, а теоретичними напрацюваннями представників адміністративного права, що стосуються публічної служби в Україні.

Наприклад, автори монографії «Дослідження механізму реалізації прав і свобод людини та громадянина» (2023 р.) запропонували критерії, які по-перше, допомагають диференціювати публічну службу на види, по-друге, визначитись з особливостями, що характеризують кожен вид публічної служби, та, по-третє, визначитись з місцем Уповноваженого у справах ЄСПЛ в системі по-

сад органів виконавчої влади [15, с. 60-61]. Ці критерії і візьмемо за основу для розкриття теми нашого дослідження. Втім, пропонуємо спочатку піти шляхом обґрунтування неможливості віднесення Уповноваженого у справах ЄСПЛ до того чи іншого виду публічної служби, а потім – шляхом підтвердження факту належності даної посади до одного із видів публічної служби.

По-перше, Уповноважений у справах ЄСПЛ не є державним службовцем, а тому на нього не розповсюджуються вимоги Закону України «Про державну службу». Особливість державних службовців в тому, що:

а) на посади державної служби «призначаються переважно управлінці-технократи задля реалізації внутрішньо-управлінської діяльності органу, а також для забезпечення реалізації його зовнішніх функцій» [15, с. 60]. Уповноважений у справах ЄСПЛ не реалізує внутрішньо-управлінську діяльність в органах виконавчої влади, але сприяє реалізації функцій Міністерства юстиції України. Зокрема, в п. 58 Положення «Про Міністерство юстиції України» зазначається, що міністерство забезпечує представництво інтересів держави в ЄСПЛ під час розгляду справ про порушення Україною Конвенції про захист прав і основоположних свобод (далі – Конвенція) [16];

б) призначення на посаду державної служби здійснюється переважно за результатами конкурсу [15, с. 60]. Уповноважений у справах ЄСПЛ призначається та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України, але за поданням Міністра юстиції України, тобто призначається на посаду не за результатами конкурсу;

в) в залежності від посади державної служби, на яку претендує особа, до кандидатів висуваються вимоги загальної і спеціальної професійної компетентності (наприклад, досвід роботи на конкретних посадах публічної служби, загальний стаж роботи, володіння іноземними мовами і ін.) [15, с. 60]. Особа, яка претендує на посаду Уповноваженого у справах ЄСПЛ, повинна мати громадянство України, вищу юридичну освіту, володіти однією з офіційних мов Ради Європи та мати стаж роботи в галузі права не менш як три роки. За цим критерієм, Уповноважений у справах ЄСПЛ відповідає вимогам державної служби;

г) в Законі України «Про центральні органи виконавчої влади» заступників міністра відносять до політичних посад, на які не поширюється законодавство про державну службу [13, ст. 9]. В історії розвитку правового статусу посади Уповноваженого у справах ЄСПЛ неодноразово закріплювалось, що він або є заступником Міністра юстиції України, або ж прирівнюється за статусом до нього. З цих позицій, Уповноважений у справах ЄСПЛ не може бути державним службовцем.

Як бачимо, правовий статус Уповноваженого у справах ЄСПЛ неоднозначний, адже за одними критеріями його можна віднести до державних службовців, а за іншими – ні.

По-друге, Уповноважений у справах ЄСПЛ не відноситься до осіб, що проходять патронатну службу. Особливість таких осіб в тому, що:

а) це особи, які обізнані у специфіці діяльності органу публічної влади України, в який їх запрошують до діяльності [15, с. 61]. Уповноважений у справах ЄСПЛ не обізнаний у всій специфіці діяльності Міністерства юстиції України, він забезпечує реалізацію лише однієї із чисельних функцій міністерства;

б) це особи, які призначаються на посаду у спрощеному порядку (достатньо бажання керівника органу публічної влади) [15, с. 61]. Як вище вже зазначалося, для призначення Уповноваженого у справах ЄСПЛ недостатньо лише бажання Міністра юстиції України. Тобто процедура призначення на посаду Уповноваженого у справах ЄСПЛ не така складна, як, наприклад, процедура призначення на посаду судді, але й спрощеною її назвати не можна – в ній приймають участь одразу два центри прийняття рішень – Міністр юстиції України та Кабінет Міністрів України;

в) це особи, стосовно яких законодавство не висуває спеціальних вимог їх професійної компетенції [15, с. 61]. Як вище зазначалося, національне законодавство висуває до особи, яка претендує на посаду Уповноваженого у справах ЄСПЛ, спеціальні вимоги щодо їх професійної компетенції (знання іноземної мови, стаж роботи за фахом і ін.).

Таким чином, жодна із ознак, що характеризує осіб патронатної служби, не підходить для посади Уповноваженого у справах ЄСПЛ.

По-третє, Уповноважений у справах ЄСПЛ підпадає під більшість ознак «професійної служби», яку виділяють автори монографії «Дослідження механізму реалізації прав і свобод людини та громадянина» (2023 р.), втім, він не є професійним службовцем, адже такі посадовці виділяються за межами системи органів виконавчої влади, тоді як урядові уповноважені є невід'ємною частиною суб'єктів виконавчої влади. Особливість професійних службовців в тому, що:

а) на посаду професійної служби призначаються особи, які за спеціальними процедурами отримали «право на професію», а в окремих випадках і «доступ до професії» [15, с. 61]. Уповноважений у справах ЄСПЛ це особа, яка має вищу юридичну освіту, тобто вона отримала право на професію «правник (юрист)»;

б) порядок призначення на посаду професійної служби здійснюється за особливою конституційною процедурою [15, с. 61]. Процедура призначення Уповноваженого у справах ЄСПЛ не відповідає критеріям конституційної процедури, адже передбачається не в Конституції чи конституційних законах України, а в підзаконних актах уряду України.

Вважаємо, що посаду Уповноваженого у справах ЄСПЛ необхідно віднести до політичних посад в системі органів виконавчої влади. Автори монографії «Дослідження механізму реалізації прав і свобод людини та громадянина» (2023 р.) виділяють наступні ознаки, що характеризують політичних службовців:

а) на політичні посади призначаються політичні діячі задля реалізації державної, регіональної політики, положень передвиборчої програми чи для вирішення питань місцевого значення [15, с. 61]. Уповноваженого у справах ЄСПЛ можна розглядати як політичного діяча, що реалізує, як представник уряду, державну політику у сфері забезпечення і захисту прав та свобод людини і громадянина, втім, основна його властивість у тому, що це повинна бути фахова людина з вищою юридичною освітою. Можна навіть конкретизувати таку особу наступним чином – «це політичний діяч з вищою юридичною освітою, який, як представник уряду, здійснює представництво України в ЄСПЛ у справах про порушення нею Конвенції»;

б) на політичні посади передбачено особливий порядок призначення (через вибори чи за іншою закріпленою процедурою) [15, с. 61]. Як вже зазначалося,

нічого особливого в процедурі призначення Уповноваженого у справах ЄСПЛ немає, втім, цю ознаку не вважаємо ключовою при визначенні його правового статусу;

в) до кандидатів на політичні посади висуваються загальні вимоги щодо їх дієздатності та фаховості (наприклад, наявність громадянства, вищої освіти і ін.) [15, с. 61]. Ця ознака повністю відповідає вимогам, що висуваються до кандидатів на посаду Уповноваженого у справах ЄСПЛ.

Висновки і пропозиції. Аналіз положень чинного законодавства про публічну службу та наукових джерел, які присвячені видам публічної служби і статусу публічних службовців в системі органів виконавчої влади, дає можливість зробити висновок, що посада Уповноваженого у справах ЄСПЛ відноситься до політичних посад в системі органів виконавчої влади. Обумовлено це наступними чинниками:

1) правовий статус Уповноваженого у справах ЄСПЛ не відповідає ознакам та вимогам, що притаманні і висуваються до державних службовців, осіб патронатної служби та професійної служби;

2) законодавець неодноразово прирівнював статус Уповноваженого у справах ЄСПЛ із статусом заступника Міністра юстиції України, який визнається Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» політичним службовцем в системі органів виконавчої влади.

Список використаної літератури

---

1. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
2. Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2006 р. № 784. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2006-п#Text>.
3. Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8030.
4. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/669-2017-п#Text>.
5. Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо статусу Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2022 р. № 913. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/913-2022-п#Text>.
6. Про Урядового уповноваженого з питань гендерної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 р. № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/390-2017-п#Text>.
7. Про затвердження Положення про Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 3 січня 2013 р. № 5: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2017 р. № 125. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/125-2017-п#Text>.
8. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
9. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.
10. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.

11. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
12. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
13. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
14. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.
15. Дослідження механізму реалізації прав і свобод людини та громадянина: кол. монограф. / М. А. Баламуш, Н. В. Ільєва, О. М. Миколенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гаран, О. І. Миколенка. Одеса: Фенікс, 2023. 300 с.
16. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Положення Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-p?find=1&text=європейськ#w1_1.

References

1. Pro vykonannya rishen' ta zastosuvannya praktyky Yevropeys'koho sudu z prav lyudyny: Zakon Ukrayiny vid 23.02.2006. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2006. № 30. St. 260. [in Ukrainian].
2. Pro zakhody shchodo realizatsiyi Zakonu Ukrayiny «Pro vykonannya rishen' ta zastosuvannya praktyky Yevropeys'koho sudu z prav lyudyny»: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 31 travnya 2006. № 784. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2006-p#Text> [in Ukrainian].
3. Uryadovyy upovnovazhenyy u spravakh Yevropeys'koho sudu z prav lyudyny: veb-sayt Minsterstva yustytysiyi Ukrayiny. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8030 [in Ukrainian].
4. Pro vnesennya zmin do deyakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrayiny: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 30 serpnya 2017. № 669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/669-2017-p#Text> [in Ukrainian].
5. Pro vnesennya zmin do deyakykh aktiv Kabinetu Ministriv Ukrayiny shchodo statusu Upovnovazhenoho u spravakh Yevropeys'koho sudu z prav lyudyny: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 16 serpnya 2022. № 913. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/913-2022-p#Text> [in Ukrainian].
6. Pro Uryadovoho upovnovazhenoho z pytan' hendernoyi polityky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 7 chervnya 2017. № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/390-2017-p#Text> [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Uryadovoho upovnovazhenoho z prav osib z invalidnistyu ta vnesennya zmin do Postanovy Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 3 sichnya 2013. № 5: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 21 lyutoho 2017. № 125. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/125-2017-p#Text> [in Ukrainian].
8. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrayiny vid 10.12.2015. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2016. № 4. St. 43. [in Ukrainian].
9. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovryaduvannya: Zakon Ukrayiny vid 07.06.2001. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2001. № 33. St. 175. [in Ukrainian].
10. Pro prokuraturu: Zakon Ukrayiny vid 14.10.2014. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2015. № 2-3. St. 12. [in Ukrainian].
11. Pro sudoustriy i status suddiv: Zakon Ukrayiny vid 02.06.2016. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2016. № 31. St. 545. [in Ukrainian].
12. Pro Kabinet Ministriv Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 27.02.2014. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2014. № 13. St. 222. [in Ukrainian].
13. Pro tsentral'ni orhany vykonavchoyi vlady: Zakon Ukrayiny vid 17.03.2011. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2011. № 38. St. 385. [in Ukrainian].
14. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2005. № 35-36, № 37. St. 446. [in Ukrainian].
15. Doslidzhennya mekhanizmu realizatsiyi prav i svobod lyudyny ta hromadyannya: kol. monohraf. (2023) / M. A. Balamush, N. V. Ilieva, O. M. Mykolenko ta in.; za zah. red. O. V. Haran, O. I. Mykolenka. Odessa: Feniks. 300 s. [in Ukrainian].

16. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Ministerstvo yustytysiyi Ukrayiny: Polozhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 2 lypnya 2014. № 228. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-p?find=1&text=yevropeys'k#w1_1 [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.03.2023 р.

M. A. Balamush, Candidate of Juridical Sciences, Associated Professor
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: balamush@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6764-2591

M. I. Lazarijeva, Senior Lecturer, Lawyer
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: Lazarijeva.mariana@onu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-8826-477X

COMMISSIONER IN CASES OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AS A PUBLIC SERVICE SUBJECT

Summary

The article defines and substantiates the legal status of the Commissioner in the cases of the European Court of Human Rights according to the criteria and classifications presented in scientific sources. It has been established that the system of public positions, whose activities are aimed at ensuring and realizing the rights and freedoms of man and citizen in Ukraine, has not yet received a comprehensive and comprehensive study. Most institutes in this field work separately and unconsolidated. It was found that the rapid development of national legislation in the field of public service demonstrates, on the one hand, the European integration aspirations of our state to create an effective system of managers who solve problems both at the national and municipal levels, and on the other hand, the desire to consolidate all European innovations in the national legislation and the public service of Ukraine without any scientific (systemic) justification of their place and role in the already existing national system of public power. The analysis of the provisions of the current legislation on public service and scientific sources, which are devoted to the types of public service and the status of public servants in the system of executive authorities, made it possible to conclude that the position of Commissioner for the cases of the European Court of Human Rights belongs to political positions in the system of executive authorities. This is caused by the following factors: 1) the legal status of the Commissioner in the cases of the European Court of Human Rights does not correspond to the characteristics and requirements that are inherent and put forward to civil servants, persons in the patronage service and professional service; 2) the legislator has repeatedly equated the status of the European Court of Human Rights Commissioner with the status of the Deputy Minister of Justice of Ukraine, who is recognized by the Law of Ukraine “On Central Bodies of Executive Power” as a political employee in the system of bodies of executive power. It is proposed to enshrine the following definition in the national legislation: “The European Court of Human Rights Commissioner is a person who holds a political position in the Ministry of Justice, who is entrusted with the authority to represent Ukraine in the European Court of Human Rights during the consideration and resolution of cases of violations of the Convention on the

